

բարեփոխութիւն մի է սա. բայց այս կարճ միջոցն իսկ բաւական եղած է ապացոյցանելով թէ օրէնադիտական եւ ճարտարաւեական ազգայնիկ Հայոց որչափ ընտաւոր է, եւ ինչպէս երբեմն Պարսիք Հելլենացիները կը զմայլեցնէր յԱթենքն իւր ճոռով լեղաւան, նոյնպէս եւ այժմ էլ ի մէջ սոյնց Գեորգ Պուպի (Ալեքանդրի Միխիլի) արեանց աշակերտ Ջ.Ֆրանկի) եւ Վարպառ Ստեփանեան Վ.Ֆրանկները դատական աստիճաններ առէն. տասնիկ գաւառաւորներն ու բարձրագոյն ուսմանը կրնային կը զմայլեցնեն իրենց ճարտարաբանութեամբը:

Յօդուածն վերջացնելէ յառաջ խօսինք նաեւ ջաղաջիւր հեղձման եւ բողջական Հայոց վնասը: Առաջիններն երկու հարիւր տուն կը հաշուին, բայց զժամանակագր պարագայից ըրբմամբ գրեթէ է աճ բողջական ազգային տանք զնացում կարուսէ աճ: Ատնք ունին իրենց առանձին հարկերը եւ ազգային գումար (Մարտիկոս), որ է Գճը. Ղուկաս Վարչպապեա Տէրաւերեան, որ է Պ. Պաղայ կաթողիկոսն Հայոց Պատրիարքարանին իրաւասութեան ներքեւ է: Այս հոգեւոր իշխանութեան նախկին Ալեքանդրի Միխիլի արեան Ռեխտին սեպհական վանք մը, բուսական ընդարձակ եւ քաղաքին կենդանին, հրապարակական մատարմք մը: Կաթողիկոսն Հայոց հարկերը հոգն այս Միխիլ արեան վարչապետաց ձեռքն է: Վանքն ունէր երբեմն սեպհական դպրոց մը, իբր 80—100 թոշակաւոր աշակերտներով, որ թէեւ «վերջեր» 1887էն ի վեր՝ նիւթական նեղութեանց պատճառաւ զժամանակագր վերական էր, բայց ինչպէս էր լուսի, շատ ժամերը վերստին էր բացուի:

Գաղտնի բողջական Հայերուն, ասոնք աճ բողջական պանդուխտ ազգայիններ են, եւ յատուկ կազմակերպութիւն չունին՝ ո՛ր կրօնական ո՛ր ազգաբանակ. այլ անձինքը զը Անդրկական եւ Ամերիկեան ընկերութիւններու շնորհիւ քաղաքին մէջ հաստատուած այլեւայլ Ժողովուրդները կը յաճանէ:

Գիտել պէտք է՝ որ կաթողիկոսն Հայերն եւս ընդիկ Չմիւռնիոցն չեն, այլ մեծազոյն մասամբ Անկիւրիոցն եւ Պարսկաստանէն կեած, բայց գէթ ի վաղուց հաստատուած են ասոս, եւ ժամանակի փոփոխութեանց եւս լեապակ մտնակալած: մինչ բողջականները նորիկ Մարտչոյնէր, Ալեքի ապրիլներ եւ այլն են՝ սոսի կօշկակար, փերեզակ, մանրավաճառ եւ արուեստաւոր:

Արժանական եւ ազգային զգացմունք Չմիւռնիոց Հայոց մէջ խորապէս չեն արմատացած. բայց եւ ունիպէս երբեք երբեք իրենց ամեն ուժգնութեամբ կը պայլթին անոնք եւ կենդանութեան նշան յոյց կու տան: Գոժբախտութիւն է՝ որ ազգային ինդիւրներու առթիւ՝ յաճախ վէճեր եւ երկպառակութիւններ տեղի կ'ունենան ազգայինց մէջ. բայց ազգերն եւ շահանդիւրներ կրնան գտնուիլ ամեն ուրեք, որոնք տեղի տան այսպիսի անհաճոյ երեւոյթներու, եւ այս պատահարներ թէ՛ յառաջագիտութեան ընդհանուր զործին պահ մը կը մնան, զպէս բարձր վնաս կրնան արգելուլ: Անշուշտ մեծազոյն բարեբախտութիւն եւ պատիւ կը լինէր, թէ՛ երբեք տեղի չունենային:

Ինչպէս զարդ արուած տեղեկութիւններէն

կը տեսնուի, Չմիւռնիոց Հայոց յառաջագիտութեան աստիճանը միշտ նոյն չէ եղած, այլ ինչպէս ընական է՝ տեղական պայմաններու փոփոխութեանց ենթարկուած: Այս պայմաններն անհասանալ փոփոխութիւններ կրած են վերին կէտ գաւառն մէջ. Հայերն եւս այս փոփոխութեանց անտարբեր չեն դատուած: մինչ իրենց առաջնակարգ գիրքը պահած են, եւ միշտ իսկ փոփոխութեանց մէկ մասն իրենց ձեռքը կատարուած է:

Այլապէս հասարակութիւններու մէջ եւ օտար հողի մը վրայ, ուր միջուճն ընդհանուր է եւ առանձնաշարժեալ տարրերն ալ պակաս չեն, ասանց որեւէ պաշտպանութեան՝ զարծելու, ապրելու, յաշիղելու եւ յառաջագիտելու համար՝ այնպիսի ունակութիւններ պէտք են, որոնք ամեն ցեղի արուած չեն. բայց է՛ ընդունակ են Հայք զարգանալու եւ յառաջագիտելու՝ ծանրանալու հարկ չկայ, որովհետեւ այս հաստատուած ճնարատութիւն մի է արդէն, միայն թէ Եմիոյց մէկ ճայրն ափ մը Հայերն այս հոկայ յառաջագիտութիւններն ու զարգացումն որչափ ալ հիմնայի եւ հրեւճուելի են, մասամբ եւս փայլուն ու կենդանի ապացոյց են մեր նախնեաց պանծալի փառաց:

Ջ.ՅԵՐՄԻԱՅԱՆ

Գ Պ Ր Ո Ց Ա Յ Ա Ն

ՅՈՐԴՈՆ ԶՆԻՍԻՓՐՈՒՅԵ ԵՒ ՄՐՈՆԵՆՍՈՐԸՌՈՒԹԻՒՆ ԿԱՐՏԱՐԱՆԻ ՄՐԻԹԱՐԵԱՆԵՆ ԿԻՆՆՆՍՏՈՒՅՑ Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Այն Կարտարանի այս տարւոյ ընդունութեանց եւ միջանակարաշխութեան հասնաւոր տեսնելի գեղագիրն կը փութանք տարւոյ Հնորի՛ ընդունութեանց:

Կ. Պոլսոյ արտարաններու բարձրագիւր մէկ կողմը, Բանկալիթիի Միխիլ արեան Կարտարանին ընդարձակ պատիզին մէջ՝ Եռլեխի 1ին (Տին ա.) ընտիր հասարակութիւն մը՝ իբր 900—1000 հոգի, դորազարդ, վնասակար հանգրասեղոյ մը մէջ 3 ժամ անցնելու վայելքն ունեցան. վայելք մը՝ որ այնչափ աւելի նշանակութիւն ունի, որչափ ազգային ին շարք մը մանակոյ մէկ տարւան մէջ բոսձ յառաջագիտութեան ակնանտեսն վկայ պիտի ըլլային հանդիսակալքը:

Արդէն Եռլեխի 20ին (Տ. ա.) սկսած էին դպրոցական ընդունութիւններն, որ հողի 9 օրուան մէջ կրնայ աւարտիլ. լսան զԵ 83 աշակերտք (46 փէրթոթիկ, եւ մնացեալք կէս մը ցարկեայ, եւ կէս մը կիսաթոշակ), 7 զարդ բաժնուած՝ մանրամասն ընդունութիւն տունի հրապարակուած Ասիկ 3 օր ետքը տեղի ունեցաւ մրցանակաբաշխութեան հանուդէն: Եռլեխ 1ին կեսօր սկսաւ բարձրութիւն իւրն զպոլսոյցի ճանապարհոյ դաս առնել, որ կարգադրել վարչապետի եւ ստիկանաց հսկողութեան յանձնուած էր: Միայն ստանակարտ հրաւիրուալք կրցան այս անդամ՝ մուրք գանձել որով իրականապէս

ցաւ մեր՝ Ասիոյ բազմութիւնը ըստ՝ն ժամն ին(21/2 ըստ Եւր.) հասան կառքերով եկեղեցական եւ աշխարհական բարձրաստիճան հրաւիրելով: որնքն մէկ շաբաթ յիշեցր: Գերերջ. Կաթողիկոսն սղոյ պատճառաւ արգելեալ ըլլալով՝ տեղապահ ղեկած եր գԳեր. Կեանքը խորհուրտէրն, Աղքեցւ. Մալաթիոյ եւ գԳեր. Պողոս Եպիսկոպոս Լճմանուէրեան. գարձեալ ներկայ էին Կարնոյ հրատարեալ Եպիսկոպոսն ԳԲր. Սահփան. ԿԵ. քիսեղեկեան, Մայր հրատարեալ Եպիսկ. ԳԲր. Յովհաննէսեան. ԳԲր. Ծպարաղոյն վարդապետներն՝ ԳԲր. Ճիզմեան. Պաթմանեան, ԳԲրապ. Մի. Թեղեան, Ալեմշահեան, եւ զարձակ՝ լատին եւ յունտէս եկեղեցականներ: Իսկ աշխարհական գառն ներկայ էին՝ Մեարիթի կողմանէ երկու Պէյեր, Փոս տեր Կոյք Չաշլին կողմանէ, եւ զարպաճ սր, Բաճիթ Պէյ, Հաքիթ Պէյ, Մարտիան Օմիրի Պէյ, Յամառեան Յովհաննէս էֆ. Գարամանեան Եարութիւն էֆ. եւ այլն:

Սկսաւ հանդէսը հովոյնի տըրլով՝ որ գեղեցիկ նուազուեցաւ՝ Փերայի Euterpi եւ Քաղկեդոնի Եւսոճապարտ միացեալ ընկերութեանց կողմանէ: Եարզրոցեց տանկերն լեղուաւ խօսք մը՝ սղոյրեալ առ ԱՅՏ. Սալէմանն՝ որ իւր բարձր մտազորութիւնը զարձակելով գլորացաւ բարւոյցման, սուսգիւ. Կ'անմահաբընէ իւր անունն: Զառափասութեան կցեցաւ անմիջակա հովոյնի երբքը՝ որ Ալարտարանի մանկանց կողմանէ երգեցուեցաւ: եւ հանդիսակցել յոսնակայս լսեցին:

Հանդիսութեան յառաջգրին (programme) Աթիբին եր հայերէն զբարբարխօսք մը՝ սղոյրեալ առ ԳԲր. Եպիսկոպոսեան, որուն յաջորդեց հայերէն ներկայացումն՝ Ալեքսայրիկի խցիկը: Այտպէս շարժաստիճան մի առ մի յառաջագրին շ'ի թիւերն:

Իսոյց այս տարւան հանդէան առաւել փայլ մ'առած եր՝ աշակերտներն մտին յօրինած Maturka յով, որ անկերականք ծափախարութեամբ ընդունուեցաւ հանդիսականց կողմանէ: Գարեկալ մեծապէս հետաքրքրեցան հանդիսականք, եր Beethovenի Փառքը Առաւածոյ, երգչ ըստուկայն սկսաւ Ալարտարանի աշակերտաց կողմանէ յաղաութեամբ երգեցուիլ, որուն հայերէն տասնուոր մը յարմարեցուած ըլլալով, աղջկայնց առաւել եւս հետաքրքրութիւնն աճեցաւ: Ենչնչով յաջող գնաց Mendelssohnի՝ Ռորտալց հրատեչա՝ զերմանական քառաձայն երգը:

Տրուած ներկայացուցութիւններն էին՝ բաց ի վերայնիշալ հայերէնէ, գերմաներէն եւ ասիաստիճան մը, որ անով աւելի զարմանալի եղաւ՝ որ հանդիսականք, թէեւ մեծ մասը տակաւին անհմուտ այս լեզուին, զուարթացաւ մեծապէս, եւ բուն ծափախարութեամբ մը վերջ տուեցաւ յիշեալ եւսաստիճանէ: Գարեկեալ քաղը՝ նուագախումբիկ (Opérette) մը Les deux aveugles, եւ տանկերէն կատակերգութիւն մը ներկայացուեցաւ. եւ այս երկու վերջին ներկայացուցմանց ժամանակ հանդիսատեսը չկրցաւ սեճափել իրենց ծիծաղել:

Մէջ ընդ մէջ՝ սրտեցալ ճառասացութիւններն հայերէն, գերմաներէն, քաղցիկերէն, կատարու եղին ետեւ՝ սկսաւ բուն հանդէան, որ եր մըցանկաբարչ-

խութիւն: Ալարտարանի Առաջին Առումարանին մէջն Բարի վարուց մեծ, վասնանկազարդ, սպեթիլ ժապաւենն առաւ Յովհաննէս Գրըքլանիւրան պատանին. իսկ երկրորդ Առումարանին մէջն՝ աթիւնեալ, մետաքսագործ ժապաւենն՝ Պողոս Քեւարբեկեան:

ԳԲրերէ. Կաթողիկոսին կողմանէ ղեկուած Վան փոթից պարզեւնէրն առաւ՝ զարձեալ Պողոս Քեւարբեկեան. իսկ Միասնութեան ԳԲր. ԳԲր. Աբրահամ անաբարտ մեծահասոր պատկերազարդ գիրքը՝ Յովհ. Գրըքլանիւրան. զարձեալ՝ մեծահասոր գիրք մը նուիրուեցաւ Ալարտարանի նախկին աշակերտաց կողմանէ՝ Գոտտալ Մուսուտեանի, նոյնպէս հայերէն գեղեցիկ գիրք մը՝ Միասնութեան Չիւրաւից Վանասեան Եարք. Մեծահասոր կողմանէ, եւ սղոյր մըն ալ Միասնութեան Ընդհանուր քարտուղարին կողմանէ:

Շառ երկայն կ'ըլլար, եթէ ամէն մըցանկապատաններն հոս նշանակել ուղեկէրք. համառօտեաններք յառաջացեալներն:

ՃԱՐՏԱՍՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍՆՆ

Կրաստակ Մոռառտեան. Ա մըցանակ կրօնագիտութեան, Բ մըցանակ Հայերէն, Ա Պատմութեան, Ա Տիեզերագիտութեան, Ա Բնագիտութեան, Բ Գրաստութեան, Բ Տարրաւածութեան, Բ Զարտաստութեան, Բ Հաշուապատմութեան, Բ Գերմաներէնի:

Յովհաննէս Գրըքլանիւրան. Ա մըց. Հայերէնի, Ա Աղջկայն Պատմութեան, Ա Գերմ. Ա Գրաստութեան, Ա երկեր. Բ կրօնագ. Բ Տիեզերգ. Գ Տանկ. Ա Տիւրք լանգուան. Ա Տարրաւածութեան, Բ Բնագիտութեան, Բ Գծագրութեան:

Սիւյ Մսոժմիթին. Ա Զարտաստութեան, Ա Հաշուապ. Ա Գծագր. Ա Գրաշիկ. Բ Պատմութեան:

Դ ՏԱՐՈՑ ԵՐԲԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍՆՆ

Ռուսիկի Ապտոսյանեան. Ա կրօնագ. Ա Աղջկայն Պատմ. Ա Աշխարհ. Ա Պատմ. Ա Բնկ. Պատմ. Ա Գաղղ. Բ Գրաստութեան, Բ երկեր. Բ Գծագր. Բ Գերմաներէնի:

Գասպար Գարդեան. Բ կրօնագ. Բ Թուարան. Բ Բնագիտութեան:

Անտոն Գրըքլանիւրան. Ա Բնագիտութեան, Ա Տանկերէնի:

Անտոն Պիշկաքիւրան. Բ Բնական պատմութեան, Գրիգոր Ռոյնսեան. Ա Թուարան. Ա Գրաստութեան, Ա երկեր. Ա Գերմ. Բ Աշխարհ. Բ Պատմ. Բ Թուարան. Բ Գրաստ.:

Կ ՏԱՐՈՑ ԵՐԲԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍՆՆ

Արաժ Գարսեմեան. Ա Աղջկայն Պատմ. Ա Գաղղ. Ա երկեր. Ա Բնական Պատմ. Ա Բնագիտութեան Ա Գրաշիկ. Բ Աշխարհ. Բ Պատմ. Բ Թուարան. Բ Գրաստ.:

Գեորգ Գրըքլանիւրան. Ա Աշխարհ. Ա Գերմ. Բ կրօնագ. Բ Բնագիտութեան:

Յովսէփ Ռոյնսեան. Ա կրօնագ. Ա Պատմ. Ա Տճկ. Բ Գերմ. Բ Հայերէնի:

Տիւրք Մաստայան. Ա Աղջկայն երաժշտութեան, Բ Գծագրութեան:

Անտոն Փոչլան. Ա Թուարանութեան, Ա Գծագրութեան:

Նրուսակ Տէրեւսեան. Ա Աշխարհ. Ա Գրաստ. Բ երկեր. Բ Բնական պատմ. Բ Աղջկայն Պատմ. Բ Տանկ. Բ Թուարան. Բ Գերմ.:

Սիւրհոյան Փնտրուրեան. Ա Հայերէնի, Ա Աղջկայն Պատմ.:

Ը ՏԱՐՈՑ ԵՐԲԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍՆՆ

Պոլոս Անտանեան. Բ Բնական պատմ. Բ Յակոբ Գասպարեան. Բ Հայերէնի:

Միակ Գրքունքն Ա Աղբյւրն Պատմութեան :
 Օճակի Ծառաւորութիւնն Ա Արեւսգ. Ա Աղբյւրն
 պատմ. Բ Գաղչ. :
 Յայտն Եկեղեցիական Բ Բուսարան Բ Գրաստարան
 Յայտն Բնական Հայրանքն Ա Պատմ. Ա Բնական
 պատմ. Ա Հայ. Ա Գծագր. Բ Արեւ. Բ Աշխարհ. Բ
 Երկը. Բ Տաճ. Բ Գրեմ. :
 Յայրաբն Հայրանքն Ա Տաճ. Բ Բուսարան :
 Յայրաբնական Մայրանքն Ա Աշխարհ. Բ Բուս-
 արան. Ա Գրաստ. Ա Երկը. Ա Գրեմ. Ա Գաղչ. Բ
 Պատմութեան :

Ա ՏՄԻՈՅ ԵՐԱՐԱՄԱՌԹԵԱՄ ԳԱՄԸՆ

Կոսիկ Ազարեան Ա Գաղչ. Ա Բուսարան Ա
 Տաճ. Բ Բրիտանական :
 Պոլոս Անանեան Ա Հայ. Ա Գաղչ. :
 Յովսէփ Գաւապեան Ա Հայ. Ա Աղբյւրն
 Պատմ. Ա Աշխարհգ. Ա Պատմ. :
 Արշակ Գալաթական Ա Բրիտանական Բ
 Աշխարհ. Բ Գաղչ. :
 Յակոբ Գալաթեան Ա Չայնական Երաժշտու-
 թեան :

Անտոն Սիմանեան Բ Աղբյւրն Պատմութեան :
 Արամ Փարիզեան Բ Աղբյւրն Պատմ. Բ Տաճ. Բ
 Պատմութեան :

Պոլոս Եկեղեցիական Ա Բրիտանական Բ
 Բուսարան. Բ Հայ. Ա Աղբյւրն Պատմ. :
 Յովսէփ Եկեղեցիական Ա Բուսարանութեան :

ՄՐՅԱՆԱԵՐ ՊԱՏՐԱՆՈՂԱՄԱՆ ԳԱՄԸՆ

Քերթա՛կ Արմիան Ա Ար. Գր. Պատմութեան
 Ա Տաճերն :
 Յակոբ Գալաթեան (Փաբ) Բ Բրիտան. Բ
 Հայ. Բ Բուսարան :
 Ծոռակո՛ղ Մարկոսյան Ա Բուսարանութեան
 Բ Հայերն :
 Յովսէփ Հարոսեան Ա Երկը. Երկբողո-
 թեան Բ Ար. Գրոց Պատմութեան :
 Հրամի Պապայան Ա Բ Տաճ. Բ Գաղչ. Բ Ար.
 Գր. Պատմ. :
 Դճանդիս Պիլորեան Ա Աշխարհագր. Ա Գաղչ.
 Բ Բուսարան. :
 Թափայկ Պոլաճեան Ա Հայերն Բ Գաղչ. :
 Փիւռ Սարգսն Ա Բրիտան. Գ Աշխարհագր. Բ
 Ար. Գր. Պատմ. :

ՄՐՅԱՆԱԵՐ ԺԱՂՆՈՅԻ ԱՇԱԿՆԵՐՍԵՆՆԵՐՆ

Հրամի Քոփսեան Ա Ա Հայ. Ա Գաղչ. Բ
 Աշխարհգ. Բ Տաճ. :
 Օճակի Պրիզանեան Ա Աշխարհագր. Ա Բուս-
 արան. Ա Տաճ. Բ Բրիտանական :
 Տիպրան Խոյան Ա Բրիտան. Բ Աշխարհագր. :
 Պնարոս Արիկեան Ա Բուսարան. :

Յիշեալ մրցանակներն բաժանուէրն ետեւ
 մնացեալ աշակերտաց ալ փութոյ եւ քաջաբերու-
 թեան մրցանակներ բաշխուցան :

Պատկապներն ցնծութիւնն կը տեսեր, երբ
 յանկարծ Գեր. Ղեւոնդ Արքեպիսկոպոս՝ խօսքն
 աշակերտաց ուղղելով՝ կարճ բայց իմաստաւոր
 յորդոր մը տուաւ, խրատաւորով զերեւոյ որ փոյթ
 ըլլան ուսմանց մէջ. վասն զի եթէ ուսն ազգի հա-
 մար ճշմարիտ տուան անհրաժեշտ հարկ մըն է այս
 օրս . որչափ եւս առաւել մեր ազգին համար է յար-
 ում ազիտութեան ֆրանսերն ամէն օր ձեռքով իսկ
 կը շըլտափախ : Այս խրատական յորդորներին
 վրայ սկսաւ բազմութիւնն ջրուիլ եւ վարժարանի
 բակին ու հերթանցներու մէջ զովանալ : Երկու ժա-
 մէն պարտիզն դուռը բը փակուի, որմէ դուրս ելած
 էին հարեալաւորն րիբնը Տես սանձեղով զեղեցիկ
 ու շքեղ հանդիսութեան մը յիշատակն, որ ամ ըստ

ամէ վարժարանի հակադրույլ յառաջանալովն՝
 ժողովրդեան համակրանքն ալ յայտնապէս կ'առա-
 յեւր : Կը յայտնենք նաեւ հրապարակաւ մեր շնոր-
 հակալութիւնն ամէն ազգայնոց՝ որք իրենց պա-
 տուազգի ներկայութեանքն պատուեցին Աիեննա-
 կան Միխիթարեանց վարժարանն, եւ դարձեալ նոր
 պիտ եւ զորութիւնն սուրի աշխատարաց, վասն զի
 ցուցին թէ ազգային կրթութեան ու յառաջորդ-
 անութեան համար եղած իրական աշխատութիւն-
 ներն պատուել ու քննհատել զիտն Աղբ. :
 Հ. Գ. Մ.

ՈՂԵԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՅԱԹ ՄԻ ՅՅՂՍ

(ՈՒՂԵԳՐՈՒ ԵՆՇԱՍԱՆԱՐԱՆՆ)

(Հարձակո՞ւմի՞ն)

Փ.

Մայն Եի առաւօտն ի Տփղիս արթնցայ : Հա-
 զարուակի ծրագիր ունէի մտքիս մէջ : Կուզէի
 Առաւօշին բողեկէ դուշակել՝ թէ ինչ ապաւ-
 որութիւն պիտի թողուն վրաս Ռուսացայց մը-
 տար կենդանուն, եւ նորս այնչափ բարձրէն խօ-
 սող "իւրեկէլէնցոյն" :

Պայծառ եր օրն, արեւը սենեկիս պատու-
 հանէն ամենայն առաւօտեանքն ներս կը յարդեր :
 կառքերու եւ մանուկոց ձիանիք երկաթուղայ
 (tramway) աղմուկն սկսած էր արդէն ակնայ խոս-
 ցնել : Առաջնէ զորտս գրաւուցի փողոցի դիմե-
 շուս : Ուշաբլին թիւնս շարունակ պտնդոյնի դի-
 մացը կառուցուած Թամազեանց Բէրէկուսարայի
 սանդուղին երկու կողմէ՛ մտադաճայլ Ասիաներու
 վրայ հաստատուած կանթեղներն, Grand Hotel
 աշխարհը նշանաւոր երեւոնեալ նշադարձն վրայ
 կանգնած էր քաղաքային վարչութեան զեղեցիկ
 շէնքը, ամբարկանքն կ'սկիկ խոսուեաներ : Երբ
 վերջը դուրս ելայ, տեսայ որ Հայոց երկու ըւրջ-
 դրամական հաստատութիւնն, Թիֆլիսի Աւետար-
 լան քանի եւ Փոփոթողը՝ իւրիկ Ընկերայինն պատ-
 դակին շատ մտ, նորս թեւեւրը կը կազմէին :

Ինչպէս որ կանխաւ որոշած էիքը, բարեկամ
 ներս մին ժամը 10ին պիտի զար եւ միասին պիտի
 երթայինք շանի մի տեղ : Իս բոլորովն պատարաս
 էի, բայց նա զեւ չէր երեւար : Ինչպէս պատշաճ
 եւ սկսայ քաղաքը դիտել : Զգիտեմ ինչպէս է ու-
 թիւններու համար. բայց եւ երբ ինքզինքս զգայի
 անմանօթ քաղաքի մը մէջ, ուր դրեթէ եւ ոչ մի
 ծանօթ ունէի, եւ ուր զեւ ամենայն ինչ օտար էր
 կնէ, տեսայ մի տերութիւն, ամերութիւնն եկաւ
 վրաս, եւ ականաւոր յընցի զՄութում : Այս սրտնե-
 զութիւնս փարատելու համար, սովորութեանս
 հակառակ՝ զլանիկներն ետեւէ ետեւ կը վաւէի ու
 կը փճայնէի : Չիւ կը զուարճեցեր միայն բնակչաց
 առողջ տեսնել ու բարձր հասակը. հաստապնդեր
 մանուսանդ իխոս շատ կային : Բայց որպիսի թէ այն
 ժամանակ եւ թէ այս գիտեցի : Տփղիսի աղաբա-
 դիւն էին աւելի զեղեցիկները :